

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.411.004.05.2022

Pani
Elżbieta Krajewska
Wójt Gminy Sadlinki

Urząd Gminy Sadlinki
ul. Kwidzyńska 12
82-522 Sadlinki

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/004/LGD – Funkcjonowanie funduszy sołeckich w wybranych gminach województwa pomorskiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Sadlinki, ul. Kwidzyńska 12, 82-522 Sadlinki (dalej: „Urząd”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Elżbieta Krajewska, Wójt Gminy Sadlinki, od 14 listopada 1998 r. (dalej: „Wójt”).
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Tworzenie funduszu sołeckiego i rozdysponowanie jego środków na sołectwa. 2. Wykorzystanie środków funduszu sołeckiego.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2022 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	Beata Smyk, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli: nr LGD/170/2022 z 20 października 2022 r. i nr LGD/20/2023 z 13 stycznia 2023 r. (akta kontroli str. 1-14)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Wójt terminowo przekazała sołtysom i Wojewodzie Pomorskiemu informacje o wysokości środków funduszu sołeckiego (dalej: „fundusz”), przypadających sołectwom w 2021 r. i 2022 r. Informacje przekazane Wojewodzie Pomorskiemu zawierały również prawidłowe dane o wysokości kwoty bazowej. Wysokość środków funduszu przypadających na dane sołectwo obliczono w prawidłowej wysokości. Wójt przyjęła do realizacji wszystkie 26 wniosków sołectw o przyznanie środków z funduszu (dalej: „wnioski”) i 11 wniosków o zmianę przedsięwzięć lub ich zakresu (dalej: „wnioski o zmianę”). W jednym przypadku przyjęto do realizacji wniosek, pomimo że nie był on prawidłowy.

Ponadto w okresie objętym kontrolą Wójt nie podjęła działań w celu wyeliminowania ze statutów sołectw zapisów ograniczających możliwości zgłaszania przez sołectwa we wnioskach przedsięwzięć o charakterze integracyjnym³ do 10% wartości kwoty całkowitej funduszu sołectwa na dany rok. Ograniczenia takie były niezgodnie z art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu⁴.

Badanie wykorzystania środków funduszu w kwocie 328,4 tys. zł, stanowiącej 61,5% wydatków Gminy Sadlinki (dalej: „Gmina”) w ramach funduszu w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 25 października 2022 r., na przedsięwzięcia zgłoszone przez 10 (tj. 76,9%) sołectw wykazało, że wykorzystano je na zadania określone w art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu. Również badanie dwóch postępowań o udzielenie zamówienia publicznego (w trybie podstawowym, na które wydano ze środków funduszu 177,7 tys. zł) wykazało, że przeprowadzono je zgodnie z przepisami Prawa zamówień publicznych⁵. Przedsięwzięcia, na które wydano objęte badaniem środki zrealizowano. Wójt terminowo przekazała Wojewodzie Pomorskiemu wniosek o zwrot części wydatków poniesionych w ramach funduszu w 2021 r., wskazując w nim wymagane dane i kwotę wykonanych wydatków w ramach funduszu zgodną z danymi

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623 (dalej: „ustawa o NIK”).

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ M.in. w zakresie edukacji publicznej, kultury, kultury fizycznej i turystyki, wspierania i upowszechniania idei samorządowej, promocji gminy lub współpracy ze społecznościami lokalnymi.

⁴ Ustawa z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim (Dz. U. poz. 301, ze zm.).

⁵ Ustawa z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm.).

wykazanymi w sprawozdaniu Rb-28 S⁶ za 2021 r. Kwota ta została jednak zawyżona o 18,5 tys. zł na skutek:

- ujęcia w niej wydatków w kwocie 19,9 tys. zł na realizację przedsięwzięć ujętych w ww. wniosku, który zgodnie z ustawą o funduszu powinien zostać odrzucony;
- nieujęcia w niej wydatków w kwocie 1,4 tys. zł, dokonanych ze środków funduszu na realizację przedsięwzięcia wskazanego we wniosku przez sołectwo Grabowo.

W wyniku ww. nieprawidłowości otrzymana dotacja celowa z budżetu państwa z tytułu zwrotu części wydatków wykonanych w ramach funduszu w 2021 r. była wyższa od należnej (wynikającej z przepisów art. 3 ust. 7 i 8 ww. ustawy) o 3,4 tys. zł.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Tworzenie funduszu sołectkiego i rozdysponowanie jego środków na sołectwa

Opis stanu faktycznego

1.1. Rada Gminy, na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o funduszu, podjęła 17 marca 2016 r. uchwałę nr XV/92/2016 w sprawie wyodrębnienia w budżecie Gminy środków stanowiących fundusz, która obowiązywała w kolejnych latach (m.in. w 2021 i 2022 r.), zgodnie z art. 2 ust. 3 ww. ustawy. Wykonanie uchwały powierzono Wójtowi.

Wysokość funduszu według uchwały budżetowej na 2021 r. wynosiła 350,1 tys. zł⁸, a na 2022 r. – 374,9 tys. zł⁹. W takcie lat budżetowych nie było zmian ww. kwot.

Rada Gminy nie korzystała z określonego w art. 4 ustawy o funduszu prawa do zwiększenia wysokości środków funduszu ponad wysokość obliczoną na podstawie art. 3 ust. 1 ww. ustawy.

(akta kontroli str. 16-17)

1.2. W badanym okresie w Gminie funkcjonowało 13 sołectw: Białki, Bronisławowo, Glina, Grabowo, Kaniczki, Karpiny, Nebrowo Małe, Nebrowo Wielkie, Okragła Łąka, Olszanica, Rusinowo, Sadlinki i Wiśliny.

(akta kontroli str. 18-40)

Wójt w terminie do 31 lipca roku poprzedzającego rok budżetowy, tj. zgodnie z art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o funduszu, przekazała:

- sołtysom wszystkich sołectw informacje o wysokości środków z funduszu przypadających danemu sołectwu w 2021 r.¹⁰ i 2022 r.¹¹,
- Wojewodzie Pomorskiemu informację o wysokości przypadających danym sołectwom środków oraz o wysokości kwoty bazowej (K_b), o której mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o funduszu.

⁶ Sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego.

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Uchwała nr XX/160/2020 Rady Gminy z 18 grudnia 2020 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Sadlinki na 2021 r.

⁹ Uchwała XXIII/218/2021 Rady Gminy z 22 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Sadlinki na 2022 r.

¹⁰ Sołectwa: Białki – 32,3 tys. zł, Bronisławowo – 26,6 tys. zł, Glina – 21,5 tys. zł, Grabowo – 16,3 tys. zł, Kaniczki – 23,6 tys. zł, Karpiny – 30,5 tys. zł, Nebrowo Małe – 22,5 tys. zł, Nebrowo Wielkie – 25,8 tys. zł, Okragła Łąka – 28,7 tys. zł, Olszanica – 31,7 tys. zł, Rusinowo – 18,0 tys. zł, Sadlinki – 48,8 tys. zł i Wiśliny – 23,8 tys. zł.

¹¹ Sołectwa: Białki – 34,5 tys. zł, Bronisławowo – 28,0 tys. zł, Glina – 23,3 tys. zł, Grabowo – 17,5 tys. zł, Kaniczki – 25,2 tys. zł, Karpiny – 33,5 tys. zł, Nebrowo Małe – 23,8 tys. zł, Nebrowo Wielkie – 27,1 tys. zł, Okragła Łąka – 30,7 tys. zł, Olszanica – 33,8 tys. zł, Rusinowo – 19,4 tys. zł, Sadlinki – 52,5 tys. zł i Wiśliny – 25,6 tys. zł.

Kwota bazowa (K_b) dotycząca funduszu na 2021 r. wyniosła 4883,15 zł, a na 2022 r. – 5241,20 zł.

(akta kontroli str. 343-385, 394-395)

W § 37 ust. 3 statutów sołectw z terenu Gminy¹² zawarto postanowienia niezgodne z art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu, ograniczając wynikające z ww. przepisów możliwości zgłaszania przez sołectwa we wnioskach przedsięwzięć o charakterze integracyjnym do 10% wartości kwoty całkowitej funduszu sołectwa na dany rok. Projekt ww. uchwały przygotowała i przedłożyła Radzie Gminy Wójt, która w okresie objętym kontrolą nie podjęła działań w celu wyeliminowania w statutach sołectw ww. zapisów, co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 41-338)

1.3. Badanie wysokości środków z funduszu przypadających na dane sołectwo w latach 2021 i 2022 wykazało, że kwoty te obliczono według wzoru określonego w art. 3 ust. 1 ustawy o funduszu, uwzględniając:

- liczbę mieszkańców danego sołectwa według stanu na 30 czerwca 2020 r. (w przypadku funduszu na 2021 r.) lub 2021 r. (fundusz na 2022 r.), wynikającą z prowadzonego przez Gminę rejestru mieszkańców, o którym mowa w ustawie o ewidencji ludności¹³,
- kwotę bazową, którą obliczono jako iloraz wykonanych dochodów bieżących Gminy za rok 2019¹⁴ (fundusz na 2021 r.) lub za 2020 r.¹⁵ (fundusz na 2022 r.) oraz liczby mieszkańców zamieszkałych na obszarze Gminy, według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r.¹⁶ lub 31 grudnia 2020 r.¹⁷, ustalonej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

(akta kontroli str. 343-373, 386-389)

1.4. Do Urzędu wpłynęło 26 wniosków sołectw o przyznanie środków funduszu na 2021 i 2022 r. (po 13 na każdy rok).

Żaden wniosek nie obejmował wspólnej realizacji przedsięwzięć przez dwa lub więcej sołectw (art. 6 ustawy o funduszu).

(akta kontroli str. 343-373, 409-410)

1.5. Wójt otrzymała od sołtysów wnioski w terminie do 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy, zgodnie z art. 5 ust. 4 ustawy o funduszu. Zawierały one dane wymagane art. 5 ust. 3 ww. ustawy, tj. wskazanie przedsięwzięć przewidzianych do realizacji na obszarze sołectwa w ramach przyznaných środków funduszu wraz z oszacowaniem ich kosztów i uzasadnieniem – poza jednym przypadkiem (wnioskiem sołectwa Kaniczki na 2021 r.). Wójt nie odrzuciła tego wniosku i przedsięwzięcia w nim ujęte uwzględniła w projekcie budżetu Gminy na 2021 r., co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Z wyjaśnień Wójt wynikało, że:

- weryfikacja szacowanych przez sołectwa kosztów realizacji przedsięwzięć następowała na ogół przed złożeniem wniosku, w drodze konsultacji z pracownikiem Urzędu odpowiedzialnym za inwestycje. Tak oszacowane koszty nie podlegały już dalszej weryfikacji;

¹² Wprowadzonych uchwałą Rady Gminy nr IX/82/2019 z 26 września 2019 r.

¹³ Ustawa z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191, ze zm.).

¹⁴ 29 220 780,21 zł według sprawozdania Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za 2019 r.

¹⁵ 31 457 683,38 zł według sprawozdania Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za 2020 r.

¹⁶ 5984 mieszkańców.

¹⁷ 6002 mieszkańców.

- zdarzało się, że mieszkańcy podejmowali decyzje o realizacji projektu bez wcześniejszego oszacowania kosztów. W takich sytuacjach Urząd na etapie przyjmowania wniosku nie weryfikował przyjętej przez mieszkańców wysokości kosztów realizacji projektu, ponieważ bardzo często mieszkańcy sołectwa zmieniali w trakcie roku decyzje co do przedsięwzięć przewidzianych do realizacji.
(akta kontroli str. 343-373, 390-391, 396-406, 543-545)

Zgodnie z art. 2 ust. 6 ww. ustawy przedsięwzięcia mieściły się w zakresie zadań własnych gminy określonych w art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym¹⁸ i służyły poprawie warunków życia mieszkańców.

Z wyjaśnień Wójt wynikało, że dokonując oceny wniosków składanych przez sołectwa, kierowała się założeniami do opracowywanej strategii rozwoju Gminy na lata 2021-2030¹⁹.

Ponadto stwierdzono, że wnioski uchwalone zostały przez zebrania wiejskie (art. 5 ust. 2 ustawy o funduszu), a uchwały przekazano do Urzędu. Wszystkie wnioski przyjęto do realizacji.

Żaden z wniosków nie dotyczył pokrycia wydatków na działania zmierzające do usunięcia skutków klęski żywiołowej w rozumieniu ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej²⁰ (art. 2 ust. 7 ustawy o funduszu).

(akta kontroli str. 343-373, 409-420, 725-726)

1.6. W latach 2021-2022 Wójt otrzymała w terminie określonym w art. 7 ust. 1 ustawy o funduszu (do 31 października danego roku budżetowego) łącznie 11 wniosków o zmianę (siedem w 2021 r. i cztery w 2022 r.). Wnioski o zmianę zostały uchwalone przez zebrania wiejskie i zawierały wskazanie nowych przedsięwzięć przewidzianych do realizacji (cztery wnioski o zmianę), informację o rezygnacji albo zmianę zakresu zaplanowanych przedsięwzięć (siedem wniosków o zmianę), a także – zgodnie z art. 7 ust. 4 ww. ustawy – oszacowanie ich kosztów i uzasadnienie. Wszystkie wnioski o zmianę przyjęto do realizacji.

(akta kontroli str. 421-542)

1.7. Nie stwierdzono przypadku odrzucenia przez Wójta wniosku na 2021 i 2022 r. albo wniosku o zmianę.

(akta kontroli str. 343-373, 390-393, 409-410)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie objętym kontrolą Wójt nie podjęła działań w celu wyeliminowania ze statutów sołectw zapisów ograniczających możliwości zgłaszania przez sołectwa we wnioskach przedsięwzięć o charakterze integracyjnym do 10% wartości kwoty całkowitej funduszu sołectwa na dany rok. Ograniczenia takie były niezgodne z art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu. Ww. zapisy ujęto § 37 ust. 3 statutów 13 sołectw stanowiących załączniki do przygotowanego przez Wójta i przedłożonego Radzie Gminy projektu uchwały w sprawie uchwalenia statutów sołectw z terenu Gminy (przyjętej przez Radę Gminy 26 września 2019 r. w brzmieniu ww. projektu).

(akta kontroli str. 41-338)

Z wyjaśnień Wójt wynikało, że nie ma podstaw prawnych dla ww. ograniczenia, a pomysł jego wprowadzenia pojawił się w trakcie konsultacji nad projektem, jako sugestia dla mieszkańców wsi na zwrócenie uwagi na inne niż integracja potrzeby

¹⁸ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, ze zm.).

¹⁹ Strategię rozwoju społeczno-ekonomicznego Gminy na lata 2021-2030 przyjęto 25 maja 2022 r.

²⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 1897.

sołectw. Ponieważ ustawa o funduszu przewiduje możliwość odrzucenia wniosków, które nie spełniają warunków określonych w jej art. 5 ust 2-4, nie odrzucano wniosków zawierających przedsięwzięcia związane z integracją o wartości przekraczającej 10% kwoty funduszu sołectwa na dany rok.

(akta kontroli str. 339-342, 407-408)

W okresie objętym kontrolą złożono 13 wniosków (siedem na 2021 r. i sześć na 2022 r.) i dwa wnioski o zmianę (po jednym na 2021 r. i 2022 r.) zawierających przedsięwzięcia o charakterze integracyjnym, których wartość przekroczyła 10% wartości kwoty całkowitej funduszu sołectwa na dany rok. Wszystkie wnioski zostały przyjęte do realizacji.

(akta kontroli str. 343-379, 407-498, 421-542)

2. Wójt nie odrzuciła wniosku sołectwa Kaniczki na 2021 r. na kwotę 23,6 tys. zł, pomimo takiego obowiązku, wynikającego z przepisów art. 5 ust. 5 ustawy o funduszu. Powyższy wniosek nie zawierał uzasadnienia jednego z czterech planowanych do realizacji przedsięwzięć, pomimo takiego wymogu, zawartego w art. 5 ust. 3 ww. ustawy. Wydatki związane z realizacją ww. wniosku zostały ujęte w budżecie Gminy na 2021 r. Na realizację przedsięwzięć ujętych w ww. wniosku wydano w 2021 r. ze środków funduszu 19,9 tys. zł. W wyniku ujęcia ww. kwoty w przekazanym Wojewodzie Pomorskiemu wniosku o zwrot części wydatków poniesionych w ramach funduszu w 2021 r., otrzymano dotację celową z budżetu państwa w kwocie wyższej od należnej o 3632,78 zł.

(akta kontroli str. 396-406, 695-701)

Z wyjaśnień Wójt wynikało, że przyjęcie ww. wniosku mimo opisanego wyżej braku spowodowane było niedopatrzaniem.

(akta kontroli str. 415-417)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację w Gminie w okresie objętym kontrolą zadań związanych z tworzeniem funduszu i rozdysponowaniem jego środków na sołectwa. Wójt terminowo przekazała sołtysom i Wojewodzie Pomorskiemu informacje o wysokości środków funduszu, przypadających sołectwom w 2021 r. i 2022 r. Informacje przekazane Wojewodzie Pomorskiemu zawierały również prawidłowe dane o wysokości kwoty bazowej. Wysokość środków funduszu przypadających na dane sołectwo obliczono w prawidłowej wysokości. Wójt przyjęła do realizacji wszystkie 26 złożonych wniosków i 11 wniosków o zmianę. W jednym przypadku wniosek przyjęto do realizacji, pomimo że nie był prawidłowy. Ponadto w okresie objętym kontrolą Wójt nie podjęła działań w celu wyeliminowania ze statutów sołectw zapisów ograniczających, niezgodnie z art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu, wynikające z tych przepisów możliwości zgłaszania przez sołectwa we wnioskach przedsięwzięć o charakterze integracyjnym do 10% wartości kwoty całkowitej funduszu sołectwa na dany rok.

OBSZAR

2. Wykorzystanie środków funduszu sołeckiego

Opis stanu faktycznego

2.1. Kwoty wydatków budżetowych ogółem zrealizowanych w ramach funduszu wyniosły: w 2021 r. – 257,8 tys. zł (73,7% planowanych wydatków), a w 2022 r. (do 30 września) – 257,7 tys. zł (68,7%).

Niższe od planowanego wykonanie funduszu w 2021 r. dotyczyło wydatków w rozdziałach klasyfikacji budżetowej: 60016 – „Drogi publiczne gminne” (75,4% planu), 70005 – „Gospodarka gruntami i nieruchomościami” (78,7% planu), 92105 – „Pozostałe zadania w zakresie kultury” (40,8% planu) i 92605 – „Zadania w zakresie kultury fizycznej” (59,9% planu).

Z wyjaśnień Wójt wynikało, że głównymi przyczynami realizacji wydatków na zadania zgłoszone przez sołectwa w kwotach niższych od planowanych były:

- ograniczenia związane z pandemią COVID-19, z powodu których odwołano imprezy i wydarzenia kulturalne, na które planowano przeznaczyć środki;
- niezrealizowanie rozbudowy świetlicy we wsi Bronisławowo, remontu świetlicy wiejskiej w Grabowie i zagospodarowania terenu rekreacyjno-wypoczynkowego w Sadlinkach z powodu problemów ze znalezieniem wykonawców, spowodowanych ww. ograniczeniami;
- niezrealizowanie doposażenia świetlic w Okrągłej Łące, Wiślinach i (częściowo) Rusinowie z powodu faktycznego braku konkretnych potrzeb w tym zakresie.

(akta kontroli str. 339-342, 643, 722)

W latach objętych kontrolą (do 25 listopada 2022 r.) sześć przedsięwzięć finansowanych było jednocześnie z funduszu (120,8 tys. zł) oraz z innych środków budżetowych Gminy – poza pulą funduszu (245,2 tys. zł).

(akta kontroli str. 639-642)

2.2. W zakresie prawidłowości realizacji w latach 2021 i 2022 wydatków budżetowych w ramach funduszu badaniem objęto wykorzystanie wszystkich środków przeznaczonych dla 10 sołectw²¹, o łącznej kwocie 328,4 tys. zł (162,7 tys. zł w 2021 r. i 165,7 tys. zł od 1 stycznia do 25 października 2022 r.), co stanowiło 61,5% kwoty wydatków poniesionych w ramach funduszu w ww. okresie.

(akta kontroli str. 633-638, 644-661, 723-724)

Stwierdzono, że zgodnie z zasadami określonymi w art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu, środki funduszu przeznaczono na realizację przedsięwzięć, które:

- zgłoszono we wnioskach sołectw,
- były zadaniami własnymi Gminy, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym,
- służyły poprawie warunków życia mieszkańców.

(akta kontroli str. 549-632, 644-661)

W latach 2021-2022 (do 25 października) Gmina udzieliła w trybie podstawowym (na podstawie art. 275 pkt 1 Prawa zamówień publicznych) dwóch zamówień o łącznej wartości 177,7 tys. zł na realizację w ramach funduszu:

- wykonania instalacji OZE w świetlicy wiejskiej w Olszanicy (o wartości 60,6 tys. zł),
- remontu świetlicy wiejskiej w Wiślinach (o wartości 117,1 tys. zł),

na które w okresie objętym kontrolą wydano ze środków funduszu 56,7 tys. zł.

W przypadku pozostałych zamówień nie stosowano przepisów ww. ustawy ze względu na ich wartość, mniejszą niż 130 tys. zł. W Urzędzie nie wdrożono procedur określających zasady i tryb postępowania przy udzielaniu takich zamówień.

Z wyjaśnień Wójt wynikało, że:

- ww. procedur nie wdrożono z uwagi na niedużą liczbę zamówień, strukturę i wielkość Urzędu;
- udzielenie każdego zamówienia wymagało złożenia wniosku, który określał jego przedmiot i cel zakupu, cenę, termin realizacji oraz dane osoby dokonującej zamówienia. Nadzór nad realizacją zamówień publicznych sprawowała Wójt, a w razie jej nieobecności Zastępca Wójta. Osoba składająca wniosek koordynowała sprawę i czuwała nad prawidłowością jej realizacji. Szacowanie wartości zakupów rzeczowych o niedużej wartości (do 10 tys. zł), odbywało się poprzez sprawdzenie cen w sklepach internetowych, natomiast przy

²¹ Sołectwa: Białki, Bronisławowo, Kaniczki, Karpiny, Olszanica i Okrągła Łąka za lata 2021 i 2022, Grabowo i Nebrowo Wielkie za 2021, Rusinowo i Wiśliny za 2022 r

zamówieniach o wyższej wartości udzielenie zamówienia wymagało zastosowania sondażu rynkowego lub zapytań ofertowych (zbadania w dowolnej formie ceny zamawianej dostawy, usługi lub robót). Polegało to zazwyczaj na porównaniu dwóch ofert, w zależności od wartości zamówienia.

(akta kontroli str. 677-681)

W zakresie przestrzegania przepisów Prawa zamówień publicznych kontrolą objęto dokumentację postępowań o udzielenie ww. dwóch zamówień (o łącznej wartości 177,7 tys. zł), na które w okresie objętym kontrolą wydano ze środków funduszu 56,7 tys. zł, co stanowiło 17,3% skontrolowanych wydatków.

(akta kontroli str. 633-638, 682-689)

Stwierdzono, że oba postępowania przeprowadzono zgodnie z przepisami Prawa zamówień publicznych, w szczególności:

- w terminie określonym w art. 36 ust. 1 ww. ustawy i zgodnie z zasadami określonymi w art. 28 i w art. 34 ustalono szacunkową wartość zamówień,
- dla każdego z zamówień opracowano specyfikację warunków zamówienia (dalej: „SWZ”), zawierającą elementy wskazane w art. 281,
- ogłoszenia o zamówieniach, zawierające elementy wymagane art. 272, opublikowano w miejscach określonych w art. 309, z zachowaniem terminów określonych w art. 448,
- otwarcie ofert nastąpiło w dniu upływu terminu ich składania,
- wyboru ofert dokonano na podstawie kryteriów ocen określonych w SWZ, spośród ofert spełniających wymogi SWZ, zgodnie z art. 204 ust. 1,
- z wybranymi oferentami zawarto pisemne umowy, z zachowaniem terminów wskazanych w art. 308. Określone w umowach warunki były zgodne z przedstawionymi w wybranych ofertach.

(akta kontroli str. 677-689)

2.3. W zakresie wykonania przedsięwzięć w ramach funduszu badaniem objęto zadania, których realizację sfinansowano wydatkami objętymi kontrolą w ramach pkt 2.2 wystąpienia pokontrolnego.

W wyniku analizy dokumentacji Urzędu oraz przeprowadzonych oględzin miejsc realizacji wybranych przedsięwzięć w pięciu sołectwach²² stwierdzono, że wszystkie przedsięwzięcia zgłoszone we wnioskach sołectw wykonano. Zaplanowane efekty rzeczowe osiągnięto. Zadania wykonano zgodnie z zakresem określonym we wnioskach sołectw. Przykładowo:

- w sołectwie Okragła Łąka doposażono plac zabaw dla dzieci, zakupiono wielofunkcyjne urządzenie do gier i zabaw przeznaczone dla dzieci do 13 lat,
- w sołectwie Nebrowo Wielkie zamontowano dwa wielofunkcyjne urządzenia siłowni zewnętrznej,
- w sołectwie Olszanica zainstalowano instalację OZE na dachu budynku świetlicy wiejskiej i remizy.

(akta kontroli str. 662-676)

2.4. Wniosek o zwrot z budżetu państwa części wydatków Gminy wykonanych w ramach funduszu za rok 2021 przekazano Wojewodzie Pomorskiemu 15 kwietnia 2022 r., tj. w terminie określonym w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie wzorów informacji przekazywanych przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i wojewodę, trybu zwrotu części wydatków gmin

²² „Zakup i montaż grilla ogrodowego” w sołectwie Białki, „Instalacja OZE” na dachu budynku świetlicy w Olszanicy, „Zakup urządzeń do siłowni plenerowej” w Nebrowie Wielkim, „Zakup sprzętu rekreacyjno-sportowego” w Sołectwie Rusinowo, „Doposażenie placu zabaw” w sołectwie Okragła Łąka.

wykonanych w ramach funduszu sołeckiego oraz wzoru wniosku o ten zwrot²³. Wykazana we wniosku kwota wykonanych wydatków w ramach funduszu (257,8 tys. zł) była zgodna z danymi wykazanymi w sprawozdaniu Rb-28 S za 2021 r.

Stwierdzono jednak, że na skutek nieprawidłowości opisanych w sekcjach „Stwierdzone nieprawidłowości” obszaru pierwszego (punkt 2) i „Stwierdzona nieprawidłowość” obszaru drugiego ww. kwotę zawyżono o 18,5 tys. zł.

Wójt nie otrzymał od Wojewody Pomorskiego informacji o ewentualnym stwierdzeniu braków lub błędów w ww. wniosku.

(akta kontroli str. 690-721)

2.5. Otrzymana²⁴ przez Gminę w 2022 r. kwota dotacji z budżetu państwa z tytułu zwrotu części wydatków wykonanych w ramach funduszu w 2021 r. wyniosła 47,0 tys. zł, co stanowiło 18,2% kwoty wykonanych wydatków w ramach funduszu w 2021 r.

Biorąc pod uwagę kwotę bazową w Gminie (K_b) w 2021 r.²⁵ oraz średnią kwotę bazową w kraju (K_{bk}) w tym roku²⁶, a także przyjmując za podstawę wykazane we wniosku Gminy wydatki wykonane w ramach funduszu, wielkość otrzymanej z budżetu państwa refundacji, po zastosowaniu przez Wojewodę Pomorskiego mechanizmu korygującego²⁷ (zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o funduszu), który skutkuje obniżeniem wysokości zwrotu części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego w 2021 r., była zgodna z przepisami art. 3 ust. 8 pkt 2 w związku z art. 12 ust. 3 ww. ustawy.

Stwierdzono jednak, że na skutek nieprawidłowości opisanych w sekcjach „Stwierdzone nieprawidłowości” obszaru pierwszego (punkt 2) i obszaru drugiego otrzymana kwota dotacji była wyższa od należnej o 3383,58 zł²⁸.

(akta kontroli str. 690-701,718-721)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W przekazanym Wojewodzie Pomorskiemu wniosku o zwrot części wydatków poniesionych w ramach funduszu w 2021 r. nie uwzględniono wydatku w kwocie 1,4 tys. zł na zakup lamp, dokonanych ze środków funduszu na realizację przedsięwzięcia wskazanego we wniosku przez sołectwo Grabowo (ww. kwoty nie ujęto również prowadzonej w Urzędzie ewidencji księgowej wydatków z funduszu, a następnie w kolumnie 11 „Wydatki zrealizowane w ramach funduszu sołeckiego” sprawozdania Rb-28 S za 2021 r.).

W wyniku tej nieprawidłowości otrzymana dotacja celowa z budżetu państwa z tytułu zwrotu części wydatków wykonanych w ramach funduszu w 2021 r. była niższa od należnej (wynikającej z przepisów art. 3 ust. 7 i 8 ww. ustawy) o 249,20 zł.

Z wyjaśnień Wójt i Skarbnik Gminy wynikało, że przedsięwzięcie polegające na zakupie lamp ujęto we wniosku o zmianę, złożonym przez sołectwo Grabowo. Wniosek ten wpłynął do Urzędu 13 kwietnia 2021 r., wydatek poniesiono 31 maja 2021 r. i sfinansowano z innych środków budżetowych Gminy. Posiedzenie Rady

²³ Dz. U. poz. 916, ze zm.

²⁴ Wpływ na rachunek bankowy Gminy 29 sierpnia 2022 r.

²⁵ 4883,15 zł.

²⁶ Obliczona przez Ministra Finansów kwota K_{bk} na 2021 r. wyniosła 4859,66 zł.

²⁷ <https://www.gov.pl/web/mswia/informacja-dotyczaca-wysokosci-zwrotu-w-2022-r-z-budzetu-panstwa-czesci-wydatkow-gmin-wykonanych-w-ramach-funduszu-soleckiego-w-2021-r>

²⁸ Kwota dotacji była wyższa od należnej o 3632,78 zł na skutek ujęcia we wniosku o zwrot wydatków w kwocie 19 942,76 zł zrealizowanych w wyniku przyjęcia wniosku, który podlegał odrzuceniu oraz niższa od należnej o 249,20 zł na skutek nieujęcia w ww. wniosku dokonanych ze środków funduszu wydatków w kwocie 1368,00 zł.

Gminy, podczas którego przyjęto uchwałę zmieniającą uchwałę budżetową uwzględniającą m.in. zmiany wynikające z ww. wniosku odbyło się 16 czerwca 2021 r. W tym czasie nastąpiła zmiana kadrowa na samodzielnym stanowisku inspektora ds. budownictwa, który sprawował nadzór nad zadaniem i ww. wydatku nie przeksięgowano na wydatki funduszu.

(akta kontroli str. 690-701, 718-737)

OCENA CZĄSTKOWA

Badanie wykorzystania środków funduszu w kwocie 328,4 tys. zł, stanowiącej 61,5% wydatków Gminy w ramach funduszu w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 25 października 2022 r., na przedsięwzięcia zgłoszone przez 10 (tj. 76,9%) sołectw wykazało, że wykorzystano je na zadania określone w art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu. Również badanie dwóch postępowań o udzielenie zamówienia publicznego (w trybie podstawowym, na które wydano ze środków funduszu 177,7 tys. zł) wykazało, że przeprowadzono je zgodnie z przepisami Prawa Zamówień Publicznych. Przedsięwzięcia, na które wydano objęte badaniem środki zrealizowano. Wójt terminowo przekazała Wojewodzie Pomorskiemu wniosek o zwrot części wydatków poniesionych w ramach funduszu w 2021 r., wskazując w nim wymagane dane i kwotę wykonanych wydatków w ramach funduszu zgodną z danymi wykazanymi w sprawozdaniu Rb-28 S za 2021 r. Kwota ta została jednak zawyżona o 18,5 tys. zł na skutek:

- ujęcia w niej wydatków w kwocie 19,9 tys. zł na realizację przedsięwzięć ujętych w ww. wniosku, który zgodnie z ustawą o funduszu powinien zostać odrzucony;
- nieujęcia w niej wydatków w kwocie 1,4 tys. zł, dokonanych ze środków funduszu na realizację przedsięwzięcia wskazanego we wniosku przez sołectwo Grabowo.

W wyniku ww. nieprawidłowości otrzymana dotacja celowa z budżetu państwa z tytułu zwrotu części wydatków wykonanych w ramach funduszu w 2021 r. była wyższa od należnej (wynikającej z przepisów art. 3 ust. 7 i 8 ww. ustawy) o 3,4 tys. zł.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Podjęcie działań w celu wyeliminowania przez Radę Gminy zapisów w statutach sołectw niezgodnych z art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu.
2. Zapewnienie ujmowania w projekcie budżetu Gminy jedynie wydatków na przedsięwzięcia ujęte we wnioskach spełniających wszystkie wymogi formalne określone w ustawie o funduszu.
3. Sporządzenie i przekazanie Wojewodzie Pomorskiemu korekty wniosku o zwrot z budżetu państwa części wydatków Gminy wykonanych w ramach funduszu w 2021 r., uwzględniającej wszystkie wydatki z funduszu na przedsięwzięcia ujęte w prawidłowo przyjętych przez Wójta wnioskach.
4. Dokonanie zwrotu nienależnie pobranej dotacji z budżetu państwa z tytułu zwrotu części wydatków wykonanych w ramach funduszu w 2021 r., wynikającej z prawidłowego wyliczenia.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 27 stycznia 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Dyrektor

p.o. WICEDYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku

2 up.

Dariusz Jurczuk

.....
podpis

Kontroler

Beata Smyk

starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

